

Rolnictwo w górach: propozycje wsparcia – część 1.

Autor: mgr inż. Ewelina Marciniak

Data: 11 sierpnia 2019

Wieloletnie tradycje zapoczątkowane na terenach górskich, skupiające się wokół środowiska przyrodniczego, ale także kultury i turystyki – to główne cechy, które charakteryzują rolnictwo górskie w Polsce.

Aby znaleźć odpowiednie rozwiązanie dla ulepszenia rolnictwa górskiego, zorganizowano konferencję w Instytucie Zootechniki w Balicach, a także w siedzibie MRiRW. Tematem konferencji były **innowacje wzmacniające potencjał terenów górskich**. Podczas tych dwóch wydarzeń minister Ardanowski podkreślił, że Polska posiada olbrzymi potencjał i duże możliwości na to, aby rolnictwo w górach prężnie funkcjonowało. Wsparcie, które można skierować w stronę obszarów górskich jest bardzo szerokie i porusza różne działy charakteryzujące rolnictwo na tym terenie. Problematyka rozwoju obszarów górskich pod kątem rolniczym skupia się wokół:

- opłacalności produkcji roślinnej i zwierzęcej;
- odnowienia rynków rolnych na obszarach górskich;
- usług, które poruszają kwestie środowiskowe;
- powiększania dochodów pochodzących z rolnictwa.

Zagadnienie te są niezwykle istotne w dążeniu do lepszego wykorzystywania tego, co dają nam góry, dlatego pragniemy rozwinąć je szerzej w tekście poniżej.

Marginalne znaczenie hodowli owiec

Według danych GUS hodowla owiec w 2018 roku w Polsce wyniosła 266,9 tys. sztuk. Wynik ten jest niższy o 0,6% od łącznego stanu stada z roku ubiegłego. Pogłowie owiec w grudniu stanowiło 93,9% całościowej ilości owiec w Polsce. W porównaniu z grudniem, kiedy to liczba zwierząt zmniejszyła się i wynosiła 250,6 tys. sztuk. Przyglądając się danym, można zauważyć, że spadek pogłowia jest dość znaczący.

Zmniejsza się liczba hodowanych w Polsce owiec

fot. Maciej Wołodko

Co zatem można zrobić, aby ten wynik poprawić?

Umiejętnie korzystać z dopłat

Dobrym pomysłem wydaje się **podwyższenie dopłat do posiadanego stada owiec**. Przypomnijmy, w chwili obecnej stawka płatności wynosi 101,39 zł/szt. Jest ona zależna od ilości sztuk wchodzących w skład pogłowia owiec. **Dopłatę otrzyma ten, kto posiada stado owiec liczące co najmniej 10 sztuk samic gatunku owca domowa (*Ovis aries*)**. Wiek tych zwierząt, na dzień 15 maja powinien liczyć co najmniej 12 miesięcy. Owce muszą być w posiadaniu rolnika w terminie od 15 marca do 15 kwietnia. Wspomniane dopłaty należy zwiększyć do kwoty, jaką pozyskują hodowcy z innych krajów europejskich. Hodowla owiec na terenach górskich opiera się na 3 kierunkach użytkowania: na mleko, mięso i wełnę. W Polsce hoduje się w szczególności rasy, które charakteryzują się użytkowaniem mieszanym. Do najważniejszych z nich należą:

- merynos polski
- polska owca górska
- owca czarnogłówna
- białołowna owca mięsna

Pamiętać o promocji

Ponadto w ramach Programu Zasobów Genetycznych hoduje się 8 ras rodzimych. W ich skład wchodzi: owca pomorska, wielkopolska, wrzosówka, górska, kamieniecka, olkuska, świniarka i uhruska. Hodowla tych ras pozwoli nam starać się o przyznanie płatności do produkcji owiec.

Rasy hodowlane z przeznaczeniem na mięso zyskałyby na znaczeniu, w przypadku gdy pozyskiwana baranina i jagnięcina byłaby chętniej spożywana przez polskich konsumentów. Poprawę tej sytuacji można uzyskać dzięki lepszej promocji tego rodzaju mięsa i jego wyrobów wędliniarskich. W tym przypadku ważne jest również **odpowiednie oznakowanie produktów jako te, które są wytwarzane lokalnie i charakteryzują się wysoką jakością.**

Dalszy rozwój hodowli owiec jest o tyle ważny, że wiąże się on z długoletnią tradycją, która powinna być kontynuowana.

Szanse w hodowli bydła na terenach górskich

Pogłowie bydła w Polsce na dzień 1 grudnia 2018 r. liczyło 6183,3 tys. sztuk. Wynik ten był o 2,4% wyższy od liczebności stada w 2017 r. Hodowla bydła mięsnego powiązana jest z utrzymaniem tych zwierząt na pastwiskach. Biorąc pod uwagę warunki środowiskowe, a także realia ekonomiczno-organizacyjne wyodrębnia się trzy typy utrzymania bydła:

- typ pastwiskowy (bydło korzysta również ze schronieniem, w razie wystąpienia niekorzystnych zjawisk pogodowych)
- pastwiskowo-alkierzowy
- alkierzowy (w którym zwierzęta korzystają z wybiegu)

Jakie hodowle w Polsce?

W Polsce najczęściej mamy do czynienia z użytkowaniem pastwiskowo-alkierzowym. Bydło w takim systemie utrzymania w okresie od wiosny do jesieni pozostaje na pastwisku, a zimą spędza w pomieszczeniach. Kierunek hodowli powinien uwzględniać odporność poszczególnych ras na konkretne warunki pogodowe. Bydło charakteryzujące się dużą odpornością np. szkockie bydło górskie, galloway, nagus, hereford przystosowane jest do pozostawiania na świeżym powietrzu przez długi czas. Bardziej wrażliwe rasy, jak np. limousine, charolaise, wymagają częstszego przebywania w zaduszonych pomieszczeniach. Szczególnie polecaną rasą, która sprawdza się w hodowli na terenach górskich, jest **szkockie bydło górskie, zwane Highland**. Zwierzęta te nie posiadają

wygórowanych wymagań, jeśli chodzi o warunki, w jakich żyją. Doskonale znoszą duże spadki temperatury, przy śnieżnych warunkach pogodowych. Środowiskiem naturalnym są dla nich ubogie pastwiska, można by rzec nieużytki, z uwagi na to, że dobrze wykorzystują darń pastwiskową. Co więcej, mięso wołowe tej rasy charakteryzuje się dużymi walorami kulinarnym, o niskiej zawartości złego cholesterolu. Jak widzimy, Highland posiada dużo pozytywnych cech, przez co warto rozważyć wprowadzenie tej rasy do hodowli zwłaszcza na obszarach górskich. Jednakże aby ta produkcja była opłacalna, wymagane jest zwiększenie dopłat do bydła, które za rok 2018 wynoszą 293,04 zł/szt.

Bydło Highland

fot. agrofoto

Oprócz płatności bezpośrednich skierowanych do hodowców owiec i bydła, warto pomyśleć o chociażby częściowym zwrocie kosztów produkcji.

To tylko pierwsza część artykułu o rolnictwie w górach – zapraszamy do zapoznania się również z drugą, która ukaze się już wkrótce.

Źródła

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/produkcja-zwierzeca-zwierzeta-gospodarskie/zwierzeta-gospodarskie-w-2018-roku,6,19.html>

<https://www.agrolok.pl/artykuly/niedoceniane-owce.htm>

<https://rme.cbr.net.pl/index.php/archiwum-rme/445-stycze-luty-nr-59/wiadomoci-rolnicze-67468/487-hodowla-bydamisnego-w-polsce-stan-i-perspektywy>

<http://bydlo.com.pl/highland/>

<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/produkty-regionalne-i-tradycyjne1>

<https://witrynawiejska.org.pl/data/agroturystyka.pdf>

<http://www.produkty-tradycyjne.pl/offer/certi/chog>

<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/lista-produktow-tradycyjnych12>

www.arimr.gov.pl